

4. Максимов В. Стало відомо, скільки українців втратили роботу через війну. Today. 2022. URL : <https://ukraine.today.ua/ruskyj-stalo-yzvestno-skolko-ukrayntsev-poteryaly-rabotu-yz-za-vojni/> (дата звернення: 27.04.2024).
5. Прогноз економічного і соціального розвитку України на 2024–2026 рр. Міністерство економіки України: [сайт]. URL : <http://surl.li/hjora> (дата звернення: 27.04.2024).
6. Савків У.С., Сидор Г.В. Управління людськими ресурсами в умовах ризиків, спричинених війною в Україні. *Науковий вісник Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу (Серія : Економіка та управління в нафтогазовій промисловості)*. 2023. №2(28). С. 77–84.
7. Самаєва Ю. Як працює тил? Дзеркало тижня. 2022. 31 берез. URL : <https://zn.ua/ukr/macrolevel/jak-pratsjuje-til.html> (дата звернення: 27.04.2024).
8. Стратегія сталого розвитку України до 2030 року. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/JH6YF00A?an=332> (дата звернення: 27.04.2024)

References

1. Current Challenges and Threats to Ukraine's Economic Security under Martial Law: Analytical Report of the National Institute for Strategic Studies, niss.gov.ua/publikatsiyi/analitychni-dopovidi/aktualni-vyklyky-ta-zahrozy-ekonomichniy-bezpetsi-ukrayiny-v Accessed 27 April 2024
2. Zhila, V.G. “Economic and social consequences of the war in Ukraine, the impact of the conflict on the world economy.” *Economy and society*, Issue 47, 2023, <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-47-35>
3. Leshchuk, G.V., and U.S. Savkiv. “Analysis of the tax policy of Ukraine under martial law.” *Topical issues in modern science (Series Economics): journal*, no. 10(16), 2023, pp. 920.
4. Maksymov, V. “It became known how many Ukrainians lost their jobs because of the war.” Today, ukraine.today.ua/ruskyj-stalo-yzvestno-skolko-ukrayntsev-poteryaly-rabotu-yz-za-vojni/ Accessed 27 April 2024
5. “Forecast of economic and social development of Ukraine for 2024–2026.” Ministry of Economy of Ukraine, surl.li/hjora Accessed 27 April 2024
6. Savkiv, U.S., and H.V.Sydor. “Human Resource Management in the Context of Risks Caused by the War in Ukraine.” *Scientific Bulletin of Ivano-Frankivsk National Technical University of Oil and Gas (Series: Economics and Management in the Oil and Gas Industry)*, no.2(28). 2023, pp. 77–84.
7. Samayeva, Y. “How does the rear work?” Dzerkalo Tyzhnia, zn.ua/ukr/macrolevel/jak-pratsjuje-til.html. Accessed 27 April 2024
8. “Sustainable Development Strategy of Ukraine until 2030.” Ligazakon, ips.ligazakon.net/document/JH6YF00A?an=332. Accessed 27 April 2024

УДК 338.2:351

doi: <https://doi.org/10.15330/apred.1.20.410-417>

Припхан І. І.¹, Щур Р. І.², Солоджук Т. В.³

ПРАВОВІ ТА ЕКОНОМІЧНІ ЗАСАДИ ЗАХИСТУ ОСІБ З ІНВАЛІДНІСТЮ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ

¹ ЗВО «Університет Короля Данила»,
кафедра права та публічного управління,
вул. Є. Коновальця, 35, м. Івано-Франківськ,
76018, Україна,
тел.: +38 095 82 15 258
e-mail: iryana.prypkhan@ukd.edu.ua,
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9737-6885>

² Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника,
Міністерство освіти і науки України,
кафедра фінансів,
вул. Шевченка, 57, м. Івано-Франківськ,
76018, Україна,
тел.: 0342752351,

e-mail: roman.shchur@pnu.edu.ua,
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9945-3939>

³Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника,
Міністерство освіти і науки України,
кафедра фінансів,
вул. Шевченка, 57, м. Івано-Франківськ,
76018, Україна,
тел.: 0342752351,
e-mail: tetiana.solodzhuk@pnu.edu.ua,
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7746-6229>

Анотація. В статті досліджено систему нормативно-правових актів, які регулюють правові та економічні відносини в сфері захисту прав осіб з інвалідністю під час воєнного стану. Повномасштабна війна, яка триває в Україні вже третій рік, є визначальним чинником, що знижує якість життя пересічних громадян України, а також негативно впливає на економіку нашої держави. За даними Міністерства з питань реінтеграції окупованих територій України за півтора року війни кількість людей з інвалідністю зросла на 300 тис. осіб в порівнянні довоєнним періодом. Такі люди потребують ширшого переліку форм соціального захисту, фінансування якого не можливо забезпечити за рахунок наявних у держави фінансових ресурсів, а також вдосконалення системи їхнього правового захисту.

Метою статті є дослідження правових та економічних засад захисту прав осіб з інвалідністю під час воєнного стану.

В статті встановлено, що основними завданням і водночас обов'язком держави є формування умов для реалізації прав осіб з інвалідністю та забезпечення їх соціального захисту, усунення чи компенсації наслідків, обумовлених наявністю інвалідності, функціонування системи підтримки їх соціальної інклюзії, та сприяння їм у досягненні соціальної та матеріальної незалежності. Виконання цього завдання передбачає створення державою правових, економічних, політичних, соціальних, психологічних та інших умов для реалізації їхніх прав і можливостей нарівні з іншими громадянами, з метою ефективної участі в суспільному житті. Це включає заходи щодо: усунення перепон і бар'єрів, формування суспільства із високим рівнем соціальної інклюзії, що передбачає наявність доступу до об'єктів фізичного оточення та можливостей розвитку особистості; охорони здоров'я; забезпечення виконання індивідуальної програми реабілітації осіб з інвалідністю; надання пристосованого житла; сприяння громадській діяльності; індивідуальної програми психолого-педагогічної, трудової, фізкультурно-спортивної, соціальної реабілітації та адаптації таких осіб.

Ключові слова: правовий захист, соціальний захист, нормативно-правова база, особи з інвалідністю, воєнний стан.

Pryp Khan I. I.¹, Shchur R. I.², Solodzhuk T. V.³

**LEGAL AND ECONOMIC BASIS OF PROTECTION OF PEOPLE WITH
DISABILITIES DURING MARITAL STATE**

¹ «King Danylo University»,
Department of Law and Public Administration,
E. Konovaltsia st., 35, Ivano-Frankivsk
76018, Ukraine
tel.: +38 095 82 15 258
e-mail: iryana.pryp Khan@ukd.edu.ua,
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9737-6885>

² Vasyl Stefanyk Precarpathian National University,
Ministry of Education and Science of Ukraine,

Department of Finance,
Shevchenko str., 57, Ivano-Frankivsk,
76018, Ukraine,
tel.: 0342752351,
e-mail: roman.shchur@pnu.edu.ua,
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9945-3939>

³ Vasyl Stefanyk Precarpathian National University,
Ministry of Education and Science of Ukraine,
Department of Finance,
Shevchenko str., 57, Ivano-Frankivsk,
76018, Ukraine,
tel.: 0342752351,
e-mail: tetiana.solodzhuk@pnu.edu.ua,
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7746-6229>

Abstract. The article examines the system of legislation that regulate the legal and economic basis of protection of persons with disabilities during martial law. The full-scale war, which has been going on in Ukraine for the third year, is a determining factor that reduces the quality of life of ordinary citizens of Ukraine, and also negatively affects the economy of our country. According to the Ministry of Reintegration of the Occupied Territories of Ukraine, during the year and a half of the war, the number of people with disabilities increased by 300,000 compared to the pre-war period. Such people need a wider list of forms of social protection, the financing of which cannot be provided at the expense of the financial resources available to the state, as well as improvement the system of their legal protection.

The purpose of the article is to study the legal and economic foundations of the protection of disabled people' rights during martial law.

The article establishes that the main task and at the same time the duty of the state is to create conditions for realizing the rights of persons with disabilities and ensuring their social protection, eliminating or compensating the consequences caused by the presence of a disability, functioning of the system for supporting their social inclusion and assisting them in achieving social and material independence. Fulfillment of this task involves the creation by the state of legal, economic, political, social, psychological and other conditions for the realization of their rights and opportunities on an equal basis with other citizens to participate in public life. This includes measures related to: removing obstacles and barriers, forming a society with a high level of social inclusion, which provides access to the objects of the physical environment and opportunities for personal development; health care; ensuring the implementation of an individual rehabilitation program for persons with disabilities; provision of adapted housing; promotion of public activities; individual program of psychological and pedagogical, labor, physical culture and sports, social rehabilitation and adaptation of such persons.

Key words: legal protection, social protection, legal framework, people with disabilities, martial law.

Вступ. Повномасштабна війна, яка триває в Україні вже третій рік, є визначальним чинником, що знижує якість життя пересічних громадян України, а також негативно впливає на економіку нашої держави. За даними Міністерства з питань реінтеграції окупованих територій України за півтора року війни, кількість людей з інвалідністю зросла на 300 тис. Осіб в порівнянні з довоєнним періодом. Такі люди потребують ширшого переліку форм соціального захисту, фінансування якого не можливо забезпечити за рахунок наявних у держави фінансових ресурсів. До того ж, зважаючи на те, що значна частина чоловіків працездатного віку захищає безпеку нашої держави та населення, а кількість загиблих внаслідок військової агресії постійно зростає, то формується тенденція до стабільного зниження податкових надходжень до бюджету, що вимагає жорсткої економії коштів на усіх дозволених статтях видатків.

Тому виникає риторичне питання, щодо неможливості держави забезпечити соціальний захист осіб з інвалідністю.

Правові засади та економічні механізми соціального захисту осіб з інвалідністю досліджувалися Мельником В.[1], Кандибою С. [2], Фомічовим К.С. [3], Чорною В.Г., Бродою А.Ю. [4], Новіковою Н.Л., Галицьким О.М., Гришовою Р.В. [5], проте з початком війни, вітчизняна система соціального захисту даної категорії громадян засвідчила свою неспроможність відповідати на запити суспільства без залучення фінансових ресурсів від урядів та організацій з іноземних країн. Саме тому, актуальним є питання щодо визначення основних засад правового регулювання соціального захисту інвалідів і особливостей його фінансування в умовах війни, що є метою цього наукового дослідження.

Постановка завдання. Метою статті є дослідження правових та економічних засад захисту прав осіб з інвалідністю під час воєнного стану. Методологічною основою дослідження є сукупність методів загальнонаукового пізнання: метод аналізу та синтезу, систематизації та узагальнення, емпіричні методи наукового пізнання.

Результати. Відповідно до Закону України «Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні», особою з інвалідністю є особа, яка має стійкий розлад функцій організму, що при взаємодії із зовнішнім середовищем призводить до обмеження її життєдіяльності [6] та має встановлену інвалідність [7].

Нормативно-правові документи визначають, що інвалідність особи може настати з наступних причин: загального захворювання, інвалідності з дитинства, нещасного випадку на виробництві (трудового каліцтва чи іншого ушкодження здоров'я), професійного захворювання, поранення, контузії, каліцтва або захворювання, які були одержані в районах бойових дій, під час захисту Батьківщини, під час безпосередньої участі у заходах, необхідних для забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави у зв'язку з військовою агресією російської федерації проти України, виконання військових обов'язків, перебування на фронті, від вибухових речовин, боєприпасів і військового озброєння, внаслідок політичних репресій, під час участі у Револуції гідності; захворювань, отриманих під час проходження військової служби чи служби в органах внутрішніх справ, державної безпеки, інших військових формуваннях, державній пожежній охороні, органах і підрозділах цивільного захисту, Держспецзв'язку; пов'язані з впливом радіоактивного опромінення внаслідок Чорнобильської катастрофи та ін. [8].

Основними завданням і, водночас, обов'язком держави є формування умов для реалізації прав осіб з інвалідністю та забезпечення їх соціального захисту, усунення чи компенсації наслідків, обумовлених наявністю інвалідності, функціонування системи підтримки їх соціальної інклюзії та сприяння їм у досягненні соціальної та матеріальної незалежності.

Виконання цього завдання передбачає створення державою правових, економічних, політичних, соціальних, психологічних та інших умов для реалізації їхніх прав і можливостей нарівні з іншими громадянами для участі в суспільному житті. Це включає заходи щодо:

- усунення перепон і бар'єрів, формування суспільства із високим рівнем соціальної інклюзії, що передбачає наявність доступу до об'єктів фізичного оточення та можливостей розвитку особистості;
- охорони здоров'я;
- забезпечення виконання індивідуальної програми реабілітації осіб з інвалідністю;
- надання пристосованого житла;
- сприяння громадській діяльності;

– індивідуальної програми психолого-педагогічної, трудової, фізкультурно-спортивної, соціальної реабілітації та адаптації таких осіб.

Фінансова складова соціального захисту осіб з інвалідністю полягає у наданні пенсії, державної допомоги, компенсаційних та інших виплат, пільг, соціальних послуг, здійсненні реабілітаційних заходів, встановленні опіки (піклування) або забезпеченні стороннього догляду (рис. 1).

Фактично, фінансування соціального захисту осіб з інвалідністю здійснюється у двох формах:

1. Матеріального забезпечення, що передбачає виплату пенсій, державних допомог, компенсацій у грошовій формі особам з інвалідністю, які мають на це право відповідно до Законів України «Про державну соціальну допомогу особам з інвалідністю з дитинства та дітям з інвалідністю», «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», «Про державну соціальну допомогу особам, які не мають права на пенсію, та особам з інвалідністю» та інших нормативних документів;

2. Соціального обслуговування, що включає надання соціальних послуг, здійснення реабілітаційних заходів та встановлення опіки чи забезпечення стороннього догляду за потреби. При цьому, кошти перераховуються на рахунки організацій, що здійснюють таке обслуговування, а не адресно - особі з інвалідністю.

Окремо ми виділили пільги, оскільки вони можуть фінансуватися як адресно, так і передбачати знижку чи покриття частини вартості оплати різних послуг та засобів, чи ж частково покриватися за рахунок коштів бюджету шляхом оплати рахунків.

Рис. 1. Види допомоги та форми державного соціального захисту для осіб з інвалідністю

Fig. 1. Types of assistance and forms of state social protection for people with disabilities

Примітка. Складено авторами на основі [6, 7]

Перелік допомог та соціальних послуг, передбачених за рахунок коштів держави або за зниженою вартістю є доволі широкий, проте він різний в залежності від причини та місця настання ушкодження здоров'я.

Розміри допомог затверджуються на законодавчому рівні та залежать від рівня соціальних гарантій для осіб, що втратили працездатність, а також від додатково прийнятих нормативних документів щодо питань фінансового забезпечення різних категорій осіб з інвалідністю. Тому, незважаючи на зростання розмірів прожиткового мінімуму для осіб, що втратили працездатність, розміри деяких допомог навпаки знизилися.

До прикладу, розміри грошової допомоги особам з інвалідністю внаслідок війни та колишнім малолітнім в'язням концентраційних таборів, гетто, інших місць примусового тримання, (яким на момент ув'язнення не виповнилося 14 років), визнаним особами з інвалідністю від загального захворювання, трудового каліцтва та з інших причин, що виплачувалася до Дня Незалежності у 2023 році були нижчими за розміри такої допомоги у 2022 році та 2021 році, що виплачувалися у травні до Дня пам'яті та примирення: для осіб з інвалідністю I групи на 29,9% (3100 грн порівняно із

4421 грн. у 2021 – 2022 рр.), II групи – на 25,7% (2900 грн. порівняно з 3906 грн.), 20,4% (27000 грн у 2023 році та відповідно 3391 грн у 2021 – 2021 рр.) [9].

Зрозуміло, така ситуація пов'язана із тим, що система соціального захисту загалом є дуже витратною для держави і в сучасних умовах не може працювати ефективно через недостатність фінансових ресурсів. Наразі, вагомим джерелом для покриття соціальних видатків є донорська допомога, грантові кошти та пільгові кредити.

За даними «Ukraine Support Tracker», з початку війни Україна отримала у допомогу, що мала військовий, фінансовий та гуманітарний характер від 40 країн, Міжнародного валютного фонду та Світового банку та інших організацій. Близько 50% від цієї суми складає фінансова допомога, частина якої спрямовується на фінансування соціального захисту населення України, у тому числі осіб з інвалідністю.

Також на додачу до державних допомог, особам з інвалідністю виплачуються додаткові суми допомог, що мають на меті частково профінансувати потребу у додатковій соціальній підтримці. До прикладу, грошова допомога у рамках проекту стосовно додаткових заходів із соціальної підтримки осіб з інвалідністю з дитинства та дітей з інвалідністю Всесвітньої продовольчої програми Організації Об'єднаних Націй [10].

Висновки. Отже, наразі виплати не дозволяють забезпечити належний рівень життя їх одержувачів, а потреби у фінансуванні щорічно зростають. Тому вважаємо, що при забезпеченні соціального захисту осіб з інвалідністю, так само як інших малозахищених верств населення, держава має надавати перевагу активним заходам соціальної політики.

З одного боку, мають активніше впроваджуватися механізми сприяння офіційному працевлаштуванню усіх громадян, із можливістю пільгового оподаткування їхніх доходів, одержання додаткової відпустки та покриття частини витрат на періодичне лікування чи реабілітацію. Наразі у рамках державної системи соціального захисту осіб з інвалідністю реалізуються заходи щодо надання підприємствам, організаціям, установам, цільової позики, фінансової допомоги та дотації на створення робочих місць, призначених для працевлаштування осіб з інвалідністю; право на додаткову відпустку та покриття витрат на реабілітацію в санаторно-курортних закладах для осіб з інвалідністю, право розраховувати суму лікарняних від 100% розміру заробітної плати, незалежно від страхового стажу для осіб – ветеранів війни, у тому числі з інвалідністю. Вважаємо їх частиною активної соціальної політики.

З іншого, державна допомога має надаватися адресно, відповідати рівню соціальних стандартів, та призначатися тим категоріям громадян, що її найбільше потребують на основі оцінки рівня їх потреб.

Це сприятиме зростанню рівня соціальної безпеки та якості життя населення, стане основою для соціальних перетворень та реформування системи соціального захисту України, дозволить активніше використовувати механізми соціального страхування при фінансуванні соціального захисту усіх категорій громадян.

1. Мельник В. Соціальний захист осіб з інвалідністю: засади правового регулювання окремих держав-членів ЄС. *Підприємництво, господарство і право*. 2018. № 7. С. 133-138.
2. Кандиба С. Поняття адміністративно-правового захисту осіб з інвалідністю в Україні. *Підприємництво, господарство і право*. 2020. № 1. С. 101- 104.
3. Фомічов К.С. Методи реалізації державної політики у сфері соціальної захищеності осіб з інвалідністю. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2023. № 2. С. 132-137.
4. Чорна В.Г., Брода А.Ю. Актуальні проблеми осіб з обмеженими можливостями при здобуванні вищої освіти. *Київський часопис права*. 2021. № 1. С. 52-58.
5. Новікова Н.Л., Галицький О.М., Гришова Р.В. Державні механізми регулювання соціально-економічного забезпечення осіб з інвалідністю. *Інвестиції: практика та досвід*. 2018. № 20. С. 65-70.

6. Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні. Закон України. Документ №875-XII від 21.03.2001 року у пот. ред. від 01.01.20224 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/875-12#Text> (дата звернення: 27.04.2024)
7. Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні. Закон України. Документ №2961-IV від 6.10.2005 р. у пот. ред від 01.01.2024 р. Сайт Верховної ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2961-15#top> (дата звернення: 27.04.2024)
8. Питання медико-соціальної експертизи. Постанова Кабінету міністрів України № 1317 від 3.12.2009 у ред. від 07.05.2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1317-2009-%D0%BF#top> (дата звернення: 27.04.2024)
9. Деякі питання соціального захисту ветеранів війни і жертв нацистських переслідувань. Постанова Кабінету міністрів України № 754-2023-п від 21.07.2023 р. (документ втратив чинність з 01.01.2024 р.). Сайт Верховної ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/754-2023-%D0%BF#Text> (дата звернення: 27.04.2024)
10. Про реалізацію спільного із Всесвітньою продовольчою програмою Організації Об'єднаних Націй проекту стосовно додаткових заходів із соціальної підтримки осіб з інвалідністю з дитинства та дітей з інвалідністю. Постанова Кабінету міністрів України від 02.02.2024 р. №110. Урядовий портал. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-realizatsiiu-spilnoho-iz-vsesvitnoiu-prodovolchoiu-a110> (дата звернення: 27.04.2024).

References

1. Melnyk, V. "Social protection of persons with disabilities: principles of legal regulation of individual EU member states." *Entrepreneurship, economy and law*, no. 7, 2018, pp. 133-138.
2. Kandyba, S. "Concept of administrative and legal protection of persons with disabilities in Ukraine." *Entrepreneurship, economy and law*, no. 1, 2020, pp. 101-104.
3. Fomichov, K.S." Methods of implementation of state policy in the field of social protection of persons with disabilities." *Actual problems of domestic jurisprudence*, no. 2, 2023, pp. 132-137.
4. Chorna, V.G., and A.Yu. Broda. "Current problems of persons with disabilities in obtaining higher education." *Kyiv Law Journal*, no. 1, 2021, pp. 52-58.
5. Novikova, N.L., Halytskyi, O.M., and R.V. Gryshova. "State mechanisms of regulation of social and economic support of persons with disabilities." *Investments: practice and experience*, no.20, 2018, pp. 65-70.
6. About the basics of social security for persons with disabilities in Ukraine. Law of Ukraine. Document No. 875-XII dated March 21, 2001 in ed. dated 01.01.2024. Website of the Verkhovna Rada of Ukraine, zakon.rada.gov.ua/laws/show/875-12#Text. Accessed 27 April 2024.
7. About the rehabilitation of persons with disabilities in Ukraine. Law of Ukraine. Document No. 2961-IV dated October 6, 2005 in ed. dated January 1, 2024. Website of the Verkhovna Rada of Ukraine, zakon.rada.gov.ua/laws/show/2961-15#top. Accessed 27 April 2024.
8. Issues of medical and social expertise. Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine No. 1317 of December 3, 2009, in ed. dated 05/07/2024. Website of the Verkhovna Rada of Ukraine, zakon.rada.gov.ua/laws/show/1317-2009-%D0%BF#top. Accessed 27 April 2024.
9. Some issues of social protection of war veterans and victims of Nazi persecution. Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine No. 754-2023-p dated 07/21/2023 (the document became invalid as of 01/01/2024). Website of the Verkhovna Rada of Ukraine, zakon.rada.gov.ua/laws/show/754-2023-%D0%BF#Text. Accessed 27 April 2024.
10. On the implementation of a joint project with the World Food Program of the United Nations Organization regarding additional measures for social support of persons with disabilities since childhood and children with disabilities. Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated 02.02.2024 No. 110. Government portal, www.kmu.gov.ua/npas/pro-realizatsiiu-spilnoho-iz-vsesvitnoiu-prodovolchoiu-a110. Accessed 27 April 2024.